

tà, salvatgí, salvatgina, salvazina, salvaina, salveina, silvestre, assilvestrat, silva, silvícola, silvicultura, ma-reselva, salveimare

Selva, V. serva Selvatge, selvàtic, V. selva Sél-ua, selvier, V. serva

SEM, 'mínvol, marcit, mancat, balb', probablement del ll. tardà SEMUS, ll. clàssic SĒMIS 'reduit a la meitat', 'mig as'. □ 1.^a doc : Llull

«Aquell qui ama Déus e tem, / està en virtut tant ferm / que de negun bé no està *sem*; / qui sab fer-
mar la sua volentat / ab paciènci' e caritat / no ha pahor de negun hom nat», *Los Cent Noms de Déu* (O Constant!, 89.15, Ross, p. 291) «Per molt amar ma vida és en dupte, / mas no cregau que de la mort me tema: / a poc a poc ma sperança -s fa *sema* / e m vol fugir, mas no u fa en obrupte»; «jamés amí que no fos desijós / d'aquell desig que per fretur' amem; / d'alguna part lo meu voler fon *sem*, / perquè m fallí, en part, ser delitós», «los escolans de qui Venus és mestre, / lo contemplar jaquexen, prenints l'acte: / voler no cast, executor sens pacte / --- / fahén sentir passió molt extrema, / jau en dur llit, en hom de vida *sema*», Ausiàs LV, 1c; LXXXV, 5c; LXXXVII, 18j «La bóta qui és plena gita més vi que la *sema*», Llull (*Arbre de Ciència* III, 40).

Modernament és encara apte literàriament més o menys pertot, i popularment només en el CpTarr, Mall, Terres de l'Ebre i bona part del P. Val. Se n'han servit modernament escriptors dels millors; i és recomanable per a tothom un mot ben noble, de valor tan eficient i en general prou entenedor. «Sorge, que ens véns a escopir al front, blasfema / a flor d'orella i al peu de l'altar: / aquella mà que tu ja creies *sema*, / ara la veus apareixer a l'espai: / hi anuncia ton hora suprema!», Ventura Gassol, 1950, però ai que el malvat la desafia encara 25 anys: ja Dante ens mostrava que no podem entendre ni judicar el voler de Déu (*Par* XXII: *si ché due bestie cuopre una pelle!*) «S'adonà que no podia moure una cama: se la pessigà fortament i no sentí cap dolor, com si ella fos *sema*», Puig i Ferrater (*Cercle Màgic*, 675). «Els entumits moviments de la mà menys *sema* del ferit», Noller (*O C* VIII, 142.5f.)

Mamella sema la que a una cabra se li ha quedat sense llet, a Tortosa (BDLC IX, 285): «Si no està cucà, està podrida, *sema*, pansida o esclafà» (fruita), MGadea (*T. del Xè* III, 3): «—És que ma tia està mirant-mos, fito a fito. —Colló! i quina tia més manifestava vullguera qu' es quedara *sema*», *Canyissas* «Dels arbres la fullarasca / arplega quant fa basca / --- / que podrin-se fa bon fem, / com tot lo qu'estiga *sem*» en la versió valenciana dels *Aforismes rurals* de Fages de Romà (1853, 425f, però no en el seu model empordanès)

També ha conservat certa vitalitat a Mall., sobretot en accs figurades, i crec que partint de l'acc. tarragonesa etc de *mans semes, dits sems*, 'balbs', en particular pel fred, es degué aplicar a paratges afectats per

vents gelius i temperatures baixes. *Coma-séma* és una vall, prop d'Alaró i Orient, encaixonada entre la Serra d'Alfàbia i Puig d'Amors, on a l'hivern bufa el fred vent gregal des del torrent d'Almadrà (1963, Masc, 9C6); *Marmassem*, raconada de roca penya-segada entre Peguera i el Port d'Andratx, on baten implacables les onades en els temporals (tan freqüents a l'hivern); per més que aquí també podríem pensar en la idea de cos paralitzat, mesell de cops, nom que ja és antic, citat el 1322 (si bé no sé si llegiren bé -n i no -m, RRos-selló Vaquer i JBover, *Hist d'Andratx*, p. 111, *Mermessen* Suposo *Märmer-sem*, ll. MARMOR; si bé potser no podrem excloure, puix que *màrmars* és també 'marbre' en àrab, un àr. *màrmars sāmī* ('marbre verinós, > formidable'); no sé si té relació un *Pujalmessen* (Ses Basses a. 1234, op. cit., 53)

Ha sobreviscut també en alguns parlars romànics no massa allunyats del català Molt conegut l'it. *scemo*, *scemare*, de sentit quasi igual al nostre Fou ja mot freqüent en Boccaccio, en el sentit de 'mancat': «inquisitore --- era non meno buono investigatore di chi piena aveva la borsa, che di chi *scemo* nella Fede sentisse», *Decam* I, § 1 (ed 1961, 46.29) A Sardenya el logud. ant *semu* no pot ser manlleu del català per la data en què apareix, ja anterior al S. XIV, a la Carta de Logu, i en el Condaghe de Silki, com indicà ML-Wagner (*ASNSL* cxxxv, 118)

A Espanya, és cosa d'Aragó *semo* «hueco, fofo, sin jugo, raquíto. *trigo semo*, *piernas semas*, *ojos semos*», registrat per Borao; també a Sogorb «*semo*: hueco, sin jugo; raquíto» (Torres Fornés). A l'Alt Aragó és en una variant *simo*, a Plan de Gistau i Biel-sa ('blat) que es queda petit perquè es neuleix' (Casac, BDC XXIV, 181); que també jo he sentit, més a Ponent, a Torla. «esta faveta está *símia*» parlant del fruit del faig, que no tenia bessó (1966).¹ que sembla partir d'un derivat *SĒMĒUS, amb sufix adjectiu (i metafoia é > í), passat que admetéssim la possibilitat que en la formació verbal **ei-semar* = EX-SEMARE (> it. *scamare*) es traslladés la *z* a **semzar* > *simzar*; o, fixant-nos en el fet que a Ansó diuen *somiu* (Casac, l. c), evidentment labialitzada la *e* àtona per la *m*, admetéssim que es deu a la contaminació del sinònim cast. *vacio*, que antigament tingué una variant *vázio* Aquest verb o participi *somirse* reapareix cap a CastPna en la forma *solmir-se* «marcir-se, semar-se» (GColon, BSCC XXXIX, 303), on sembla haver-hi contaminació de *solmir-se* 'ensulsiar-se', 'consumir-se'.

És oc. *seme*, 'sobri, mesquí' en rodanès: «l'ermitan / --- / ero un sant, un benesí! / talamén sant, talament *seme* / dins soun gouvèr / ---» (trad «tellement austère dans son régime», *Nerto* VI, v. 149). I alguns derivats gascons: «*assemà* diminuer par évaporation» a la costa girondina (Moureau, *Patois de La Teste*); «*samarit*: pourri, mangé aux vers, ex. *cabiroun samarit*» en el Gers (Durrieux, *Dict Étym L. Gc.* II, 488) No sé si hi té res a veure *semàda*, *semèda* «traccia di sentiero ---» en el lombard alpí de Valtellina (que Jud suggeria enllaçar amb l'indoeur. GHEIMEN 'hivern', VRom I, 211).